

HOOFDSTUK 1

Van koninklijken bloede

‘Het is als prins lastig om vrienden te maken’

Waar ze ineens vandaan komen, weet niemand, maar in het voorjaar van 2019 hangen ze overal in Amsterdam: posters met daarop het hoofd van prins Bernhard van Oranje. Het portret bestaat uit slechts enkele lijnen, maar de prins is duidelijk herkenbaar, al was het maar vanwege zijn buitenproportionele bril. De posters zijn het werk van de Amsterdamse ontwerper Yuri Veerman, die een statement wil maken tegen de ‘uitverkoop’ van de stad, waar beleggers met veel geld woningen opkopen en de toeristenindustrie de binnenstad heeft overgenomen. De rode achtergrond geeft de poster een activistisch trekje. Daarop zijn in het wit de contouren van de prins zichtbaar. Het is een eenvoudige, maar doeltreffende poster, met de tekst, in het rood uiteraard: ‘nu in Amsterdam, Prins Bernhard. De prins met 349 huizen, Geen sprookje.’ En daaronder de naam van de website vanwieisdestad.amsterdam.

Elke dag als Bernhard zijn woning in het centrum van Amsterdam verlaat, komt hij zichzelf tegen op de muren en de zuilen. Wildplakkershumor: zo veel mogelijk posters ophangen rond zijn huis. De golf aan posters in de stad is het hoogtepunt, of dieptepunt, van de publicitaire ramp waarin

Bernhard vanaf eind 2017 verzeild is geraakt. In anderhalf jaar tijd is hij uitgegroeid tot nationale huisjesmelker en het symbool van beleggers die goud verdienen op de oververhitte Amsterdamse huizenmarkt. De aandacht van media is enorm. Columnisten leven zich uit, zoals cabaretier Youp van 't Hek, die hem in *NRC Handelsblad* omschrijft als 'maf-fiose vastgoedprins'. Politici, lokaal en nationaal, gebruiken Bernhard om zich te profileren. Hij wordt diverse keren belachelijk gemaakt in het populaire tv-programma *Zondag met Lubach*. Meer dan een miljoen Nederlanders zien hoe hij wordt neergezet als een kapitalist die huizen wegkaapt voor de neus van jonge woningzoekenden.

Prins Bernhard junior is geen gewone prins meer, ook geen zakenprins of zelfs internetprins. Hij gaat voortaan door het leven als 'pandjesprins'. Toen zijn grootvader Bernhard senior, die in de jaren zeventig een constitutionele crisis veroorzaakte door steekpenningen aan te nemen, rondreed in zijn groene Ferrari, kon het volk wel glimlachen om die ondeugende, maar charmante prins met zijn snelle auto's.

Als Bernhard jr., die huizen verhuurt, in dezelfde wagen door de stad rijdt, wordt hij uitgemaakt voor patser. Zijn spiegels zijn vernield, zijn kinderen krijgen het te horen op het schoolplein. Hij heeft duidelijk minder krediet dan zijn beroemde grootvader en naamgenoot.

Bernhard jr. is naar eigen zeggen niet vernoemd naar zijn opa, maar naar diens vader, die door het leven ging als Bernhard ('Bernie') van Lippe. Niettemin zijn er meer overeenkomsten tussen kleinzoon en opa dan alleen hun naam en liefde voor auto's. Ze begeven zich graag in zakelijke kringen, houden van luxe, hebben geen geduld voor geneuzel en be-

schouwen regeltjes als rekkelijk. Ze zijn allebei prins en hebben een dubbele houding ten aanzien van deze titel: een lust als die deuren opent, een last als die leidt tot aandacht en gezeur. Beiden zoeken hun eigen positie binnen het koningshuis, waarin ze zo min mogelijk last hebben van het keurslijf.

Prins Bernhard Lucas Emmanuel van Oranje-Nassau, Van Vollenhoven komt op eerste kerstdag 1969 ter wereld in een ziekenhuis in Nijmegen. Hij is de tweede zoon van prinses Margriet en Pieter van Vollenhoven, na zijn broer Maurits (1968). ‘We gaan door tot we een meisje hebben,’ verkondigt zijn vader na de geboorte tegen journalisten. Deze grap is hem, zo geeft hij later toe, niet in dank afgenomen door zijn schoonfamilie: te populair. Hoe dan ook, Pieter komt zijn belofte niet na, want Bernhard krijgt er geen zussen, maar nog twee broers bij: Pieter-Christiaan, geboren in 1972, en Floris in 1975. Bernhard is nauwelijks uit de luiers als zijn lidmaatschap van het Koninklijk Huis ter discussie staat. Het kabinet-Biesheuvel wil de kinderen van Margriet dit lidmaatschap ontnemen, want dat kost te veel geld, vooral vanwege de beveiliging. Bovendien zijn er meer dan voldoende troonopvolgers. Maar het kabinet stuit op verzet van toenmalig koningin Juliana, die opkomt voor haar kleinkinderen en vreest voor een tweedeling in A-prinsen en B-prinsen. De vier zonen blijven lid van het Koninklijk Huis en daarmee in de lijn van de troonopvolging.

De broers groeien op in Apeldoorn, in eerste instantie in de Oostvleugel van Paleis Het Loo, dat in 1685 is gebouwd door stadhouder Willem III, en na zijn kroning tot koning van Engeland flink is uitgebreid. Het was in de tijd dat Eu-

ropese machthebbers hun eigen versie ambieerden van het beroemde paleis in Versailles, dat door de Franse Zonnekoning Lodewijk xiv was uitgebouwd tot een jaloersmakend symbool van zijn heerschappij. Het Loo wordt eeuwen later nog altijd door citymarketeers aangeprezen als ‘het Versailles van Amsterdam’, ook al ligt het bijna negentig kilometer van de hoofdstad.

De Van Vollenhovens zijn de laatste bewoners van het paleis. In 1975 verhuizen ze naar Huis Het Loo, dat Pieter en Margriet driehonderd meter verderop hebben laten bouwen. Het paleis krijgt de functie van museum.

De prinsen kijken terug op een gemoedelijke jeugd in een warm gezin. Ze hebben betrokken en lieve ouders, die weliswaar veel werken maar op belangrijke momenten altijd aanwezig zijn. In huis gelden duidelijke regels. Ze moeten op tijd thuis zijn en wie vloekt moet zijn mond wassen met zeep. De broers gaan naar school in Apeldoorn en hun favoriete sporten zijn hockey en judo, zoals van zoveel andere Nederlandse kinderen.

De jonge prinsen ontwikkelen een zekere achterdocht tegen leeftijdgenoten die hen vriendschappelijk benaderen: is die toenadering gemeend of heeft die te maken met hun afkomst? ‘Het is lastig om vrienden te maken,’ aldus Pieter-Christiaan in een tv-interview met het hele gezin naar aanleiding van het 25-jarig huwelijk van Pieter en Margriet. ‘Veel kinderen willen toch langskomen omdat we Van Oranje heten. Daar prik je wel doorheen, maar het is vervelend.’ Maurits zegt zich niet op zijn gemak te voelen op de middelbare school, het Veluws College met 1600 leerlingen. ‘Ze zien ons op tv en dan blijven ze toch even kijken. Als je jong bent,

is dat vervelend.' Ook de beveiligers om hen heen vallen op. De meisjes in Apeldoorn worden, zo gaat het verhaal, extra mooi aangekleed als de prinsen op een feestje aanwezig zullen zijn.

Margriet is de jongere zus van kroonprinses Beatrix, die in 1980 haar moeder Juliana opvolgt als koningin. Ze is tijdens de Tweede Wereldoorlog geboren in Canada, als de derde dochter van Juliana. Als oudere zus Irene haar rechten op de troon verliest vanwege haar huwelijk met de Spanjaard Carlos Hugo, schuift Margriet een plekje op in de rangorde en is ze een tijd 'reserve-koningin'. Ze bekleedt verschillende maatschappelijke functies, maar is toch vooral bekend als de trouwe steun en toeverlaat van Beatrix, die haar rol in het koningshuis zeer serieus neemt.

In Huis Het Loo, dat bekend komt te staan als 'Bastion Apeldoorn', groeit een echt jongensgezin op en dat betekent de nodige competitie tussen de zoons, die elkaar op allerlei vlakken proberen af te troeven. Dat leidt nog wel eens tot ruzies, die over het algemeen snel weer voorbij zijn. 'Mijn ouders zeggen altijd: je moet alles uitspreken. Dat maakt het makkelijk, want dan vliegt alles in één keer over tafel. Er blijven geen dingen liggen,' zegt Bernhard.

Maar over dit gelukkige gezin hangt ook een schaduw. Pieter van Vollenhoven heeft het lastig als de eerste burger aan het hof. Hij moet zich bewijzen bij zijn schoonfamilie, want met name de statusgevoelige Beatrix vindt dat het koningshuis afstand moet bewaren tot het volk. Ook heeft Van Vollenhoven moeite om werk te vinden dat bij zijn status past. Dit alles raakt hem en zijn gezin, dat loyaal is met deze warme, vriendelijke vader en echtgenoot.

Pieter van Vollenhoven is in 1939 geboren in Schiedam, als zoon van zijn naamgenoot en van Jacoba Gijsbertha Stuyling de Lange. Hij is weliswaar niet van koninklijken bloede, maar wel van gegoede komaf, zowel van vaders- als van moederskant. De Van Vollenhovens én de De Langes zijn opgenomen in het Nederland's Patriciaat, waartoe niet-adellijke, maar wel vooraanstaande families behoren die vaak op de voorgrond treden, bijvoorbeeld als bestuurder of zakenman. Deze geslachten zijn daarom op eigen verzoek vermeld in het zogenoemde Blauwe Boekje.

Pieter van Vollenhoven werkt al op jonge leeftijd mee in het bedrijf van zijn vader, Bingham, leverancier van dekzeil, touw, vlaggen en masten, veelal aan klanten in de Rotterdamse haven. Het is nog steeds een naam in Schiedam. Van Vollenhoven gaat rechten studeren in Leiden, waar Margriet dezelfde studie volgt. Hij zit in het bestuur van Minerva, het Leidsch Studentencorps en de voorzitter nodigt de studerende prinses uit voor een vijfdaags lustrum in Wageningen. Dat is in 1962. Van het een komt het ander, al gaat dat niet helemaal vanzelf. Op het moment dat de koninklijke entourage merkt dat de twee elkaar meer dan leuk vinden, mogen Pieter en Margriet elkaar alleen nog maar op zondagmiddag zien, onder toezicht. Uitgaan en dansen zijn dan taboe. 'De filosofie was dat ik eerst maar eens moest afstuderen, vervolgens de militaire dienst inging en daarna een baan zou vinden, in de veronderstelling dat de liefde dan wel over zou zijn,' zegt Van Vollenhoven daar later over. Maar als een lokale krant lucht krijgt van de romance en dreigt met publicatie, wordt met gezwinde spoed een verloving in elkaar gezet. Dat Van Vollenhoven dan in het gips zit door een skiongeval,

doet niet ter zake. Hij moet maar even op zijn tanden bijten, want er is haast: liever een burger dan een schandaal aan het hof.

Pieter van Vollenhoven krijgt, zacht gezegd, geen warm welkom. Prinsessen horen tenslotte met een prins te trouwen, al zou je kunnen zeggen dat er al langer sprake is van een glijdende schaal. Zijn schoonvader Bernhard behoort tot een klein Duits vorstendom, dat na de Eerste Wereldoorlog in verval is geraakt. Zijn zwager Claus, echtgenoot van Beatrix, is van laagadellijke komaf. Maar goed, daar kon de familie nog mee thuiskomen; bij Van Vollenhoven, die niet van adellijke komaf is, ligt dat anders. Ook in zijn eigen familie ondervindt hij weerstand tegen het voorgenomen huwelijk met een prinses. Te hoog gegrepen, vindt zijn vader, tevens vogelliefhebber: een mus moet niet met een merel trouwen. Desondanks treden Pieter en Margriet op 10 januari 1967 in het huwelijk in Den Haag. Margriet vraagt en krijgt toestemming van het parlement en later blijkt dat het huwelijk niet door was gegaan als die was uitgebleven. Zo is ze tenslotte opgevoed; de plicht voor de samenleving is belangrijker dan de liefde.

De eerste tien jaar van het huwelijk zijn lastig voor Van Vollenhoven, die te maken krijgt met argwaan van zijn schoonfamilie, tegenzin van zijn eigen ouders, ongelooft onder vrienden en scepsis van het volk, dat niet gewend is aan een gewone Nederlander in het Oranjesprookje. Hij is goed opgeleid, komt uit een hardwerkend gezin en wil zelf ook graag aan de slag. Ondernemen, zoals zijn vader: hij had het graag gewild, maar dat is vanwege de risico's op reputatieschade niet te combineren met zijn rol als echtgenoot van

een prinses. Terwijl Margriet omhoogklimt tot vicevoorzitter van het Rode Kruis, waar ze ooit begon als vrijwilligster, zit Van Vollenhoven thuis te kniezen.

De werkloze echtgenoot groeit uit tot mikpunt van spot. Koot en Bie nemen hem op de hak in hun veelbekeken tv-programma. Een bekende sketch is die waarin Wim de Bie, met enorme flaporen, als ‘mr. P.’ plaatsneemt achter de piano en het lied ‘I wanna fuck you’ ten gehore brengt, dat volgens de ondertiteling ‘ik vind je leuk’ betekent. Ook André van Duin imiteert ‘PvM’ – Piet van Margriet – met extreem grote oren op zijn hoofd.

Van Vollenhoven doet zijn uiterste best om zijn schoonfamilie, met name schoonzus Beatrix, te overtuigen van zijn kunnen, maar zoekt ook de schijnwerpers op een manier die de twijfels in het Koninklijk Huis alleen maar doen toeneemen. Zijn piano-optredens met de ‘gevleugelde vrienden’ Louis van Dijk en Pim Jacobs zijn tot daaraan toe. Maar op oudejaarsavond 1971 betreedt hij als toeschouwer ‘spontaan’ het podium tijdens een show van cabaretier Seth Gaaikema om op de vleugel het lied ‘Nooit meer doen’ te spelen. Het publiek zingt enthousiast mee, maar op Paleis Soestdijk vinden ze het optreden toch wat al te populair. Van Vollenhoven neemt ook een plaat op met Demis Roussos en Vicky Leandros – ‘Je t’aime mon amour’ en ‘Caught by a lying smile’ – niet bepaald de smaak van Beatrix, die meer van de ‘hogere’ kunsten is.

Van Vollenhoven heeft, net als zijn schoonvader en zijn zoon Bernhard jr., een dubbele houding ten aanzien van het koningshuis. Aan de ene kant wil hij erbij horen en niet te-

leurstellen, aan de andere kant wil hij ook een buitenstaander blijven, een man van het volk die zijn eigen geld verdient.

Maar tot zijn grote frustratie wordt hij onderschat. ‘Als je trouwt met een prinses, dan kun je ineens niets meer. Als je iets zegt, hebben anderen de tekst geschreven. Als ik speel, heeft Louis de noten gedraaid. Heel moeilijk om tegen dat imago te vechten,’ zegt hij in een televisie-interview. Zijn eindeloze zoektocht naar een baan leidt tot een vermelding op de bekende (Be)scheurkalender van Koot en Bie – weer zij: ‘De heer Van Vollenhoven is gisteren benoemd tot directeur van een stichting die zich bezig zal houden met het zoeken naar een passende werkring voor de heer Van Vollenhoven.’

Uiteindelijk benoemt minister Tjerk Westerterp hem in 1977 tot voorzitter van de Raad voor de Verkeersveiligheid, later omgedoopt tot de Onderzoeksraad voor Veiligheid. Een ommekeer, verzucht hij. ‘Toen ik vertrouwen kreeg, is mijn leven erg veranderd.’ Hij gaat vol energie aan de slag, vindt zijn weg en zet de raad op de kaart. Als het nodig is, uit hij als voorzitter kritiek op de politiek en neemt daarbij geen blad voor de mond. Het levert Van Vollenhoven eindelijk erkenning op, niet alleen binnen de familie, maar ook bij het volk. Hij staat ergens voor en ontpopt zich als een kritische voorzitter die onafhankelijk opereert, ondanks zijn lidmaatschap van het Koninklijk Huis. Hij heeft zijn plek gevonden.

Later, als hij in *de Volkskrant* terugblijkt op deze roerige tijd, noemt Van Vollenhoven zijn huwelijk ‘de beste fout die hij ooit heeft gemaakt’.

Prinses Margriet en Van Vollenhoven bouwen in de loop der jaren een hechte band op met Beatrix, bij wie de argwaan jegens haar volkse zwager langzaam verdwijnt. Hij mag dan

wel van burgerlijke afkomst zijn, maar veroorzaakt tenminste geen gedoe. De familie heeft haar handen vol aan andere aangetrouwden, zoals Bernhard sr., Carlos Hugo van tweede zus Irene en de katholieke Jorge Guillermo van jongste zus Christina. Beatrix kan de steun van Margriet en Van Vollenhoven goed gebruiken, omdat haar echtgenoot Claus worstelt met zijn gezondheid en zijn publieke functie.

De ultieme erkenning krijgen Margriet en Van Vollenhoven als Beatrix bij haar inhuldiging in 1980 zegt op het echtpaar te rekenen bij de vervulling van haar taak. Dat is voor de buitenwereld misschien een verholde boodschap, maar intimi herkennen meteen de uitgestoken hand. Van Vollenhoven valt, volgens zijn biograaf Dorine Hermans, bijkans van zijn stoel in de Nieuwe Kerk wanneer hij dit hoort. Hij weet dat hij er voortaan echt bij hoort. Het is een bijzonder moment, ook voor Beatrix, die er niet om bekendstaat haar mening vaak te herzien. Zoals prins Claus eens heeft gezegd: 'Als mijn vrouw iets vindt, vindt ze dat haar hele leven.'

De strijd om erkenning die zijn vader voert, speelt ook een belangrijke rol in de ontwikkeling van Bernhard jr. Hij ziet hoeveel moeite zijn vader moet doen om zijn plek te vinden en verzoend te raken met zijn lot, maar ook hoe lastig het is om een leven in het koningshuis te verenigen met maatschappelijke ambitie. Van Vollenhoven is met zijn werk voor de Onderzoeksraad min of meer de wegbereider voor zijn zoons, die ook hun werkplek vinden in de maatschappij: Maurits en Floris in het bedrijfsleven, Pieter-Christiaan en Bernhard als ondernemers. Geen erebaantjes, geen eretitels, ze verdienen hun eigen brood, net als hun vader.

De prinsen trouwen ook allemaal een, zoals dat heet, bur-

germeisje. Dat geldt uiteindelijk ook voor toenmalig kroonprins Willem-Alexander. Ze hoeven niet meer op zoek naar verre achternichten van vage vorstendommen. Bernhard voert de achternaam Van Oranje, terwijl zijn kinderen de familienaam Van Vollenhoven krijgen. ‘Ik ben geboren als Van Oranje dus dat is gewoon mijn naam,’ zegt hij daar zelf over. ‘Bovendien zat ik in de lijn van troonopvolging. Het zou een beetje raar zijn als het koning Van Vollenhoven was geworden.’

Burgers hebben hun plaats ingenomen aan het hof, met dank aan prinses Margriet en Pieter van Vollenhoven. En het is ook aan hun ouders te danken dat de prinsen hun eigen weg kunnen vinden in de maatschappij. ‘Ik heb de spits afgebeten,’ zegt Van Vollenhoven. Maar hij waarschuwt zijn zoons: ze blijven prinsen, die onder het vergrootglas liggen. Mensen zullen snel zeggen dat zij meer kunnen bereiken omdat ze nu eenmaal prins zijn. ‘Het duurt erg lang voordat je de erkenning krijgt dat je het zelf ook kunt. Maar het is goed dat je het meemaakt. Dat houdt je ook fris.’

Bernhard verlaat na zijn middelbare schooltijd de beschermde omgeving van zijn familie, Het Loo en Apeldoorn als hij gaat studeren. Hij heeft een omweg nodig om een universitaire opleiding te kunnen volgen. Bernhard begint weliswaar aan een vwo-opleiding, maar stapt over naar de havo. Hij vindt de middelbare school maar niks en zoekt de snelste manier om er weer van af te komen. In 1987 lukt hem dat. Hij haalt zijn havodiploma aan het Veluws College in Apeldoorn. In Leiden begint hij aan een inhaalslag. Daar rondt hij twee jaar vwo in één jaar af. Nu die vervelende middelbare school

achter hem ligt, kan hij zijn horizon verbreden middels een tussenjaar, zoals zoveel aankomende studenten doen. Hij schrijft zich in aan Georgetown University in Washington, D.C. Daar doet hij, zoals hij zelf zegt, vooral levenservaring op. Hij houdt van muziek en draait als dj op feestjes en voor een radiostation. Ook ontdekt hij de undergroundscene in New York, waar veel acid house gedraaid wordt, de populaire muziekstroming van die tijd. Aan zijn studie besteedt hij minder tijd, Amerika was een tussenjaar, meer niet.

In 1989 meldt hij zich – tegelijk met zijn broer Maurits, die weliswaar ouder is, maar vertraging heeft opgelopen – in Groningen aan voor het echte werk: een studie economie. De twee trekken in die jaren samen op: ze volgen dezelfde studie, wonen in hetzelfde huis en melden zich beiden aan bij studentencorps Vindicat. In hun jaar zit ook een student met dwerggroei, dus in het jaarboek noteren de corpsleden: ‘Het jaar ’89 is als een sprookje: met dwergen en prinsen.’

Bernhard stort zich in het studentenleven. Als lid van het corps is hij jarenlang omringd door jongens die net als hij van goede komaf zijn, maar die verder nooit hoeven na te denken over het imago van de familie. Bij zijn leeftijdgenoten ziet hij durf en ondernemingszin. Het inspireert hem. Bernhard zit in de jaarclub Raspoetin en met zijn clubgenoot Marc Niederer zet hij later zijn eerste bedrijf Ritzen Koeriers op. Ook ontmoet hij Menno de Jong en Paul Mol, met wie hij een langdurige vriendschap sluit en diverse ondernemingen zal beginnen.

Bernhard woont in verschillende studentenwoningen in het centrum van Groningen, onder meer in de Oude Boteringestraat. De bewoners dopen hun studentenhuus tot ‘Ho-

tel Tampon' en tot op de dag van vandaag zijn bewoners uit die tijd, onder wie Menno de Jong, nog altijd vermeld op de naam bordjes naast de bel. De naam van Bernhard ontbreekt.

Uiteindelijk belandt Bernhard met zijn broer in een huis in de Noorderstationsstraat, iets verder uit het centrum. Die woning is makkelijker in de gaten te houden door de beveiligers. Omdat de broers in die tijd nog in de lijn der troonopvolging zitten, hebben ze voortdurend beveiliging, ook in het buitenland. Dat zit de prinsen niet altijd lekker: Bernhard heeft er in die tijd geen zin in om met zijn bewaker in de auto te zitten, dus die moet in een eigen wagen achter de prins aan rijden. Pas als hun neef Willem-Alexander in 2013 de troon bestijgt, zijn ze geen troonopvolgers meer en ook geen lid van het Koninklijk Huis. Dit is namelijk beperkt tot familie in de derde lijn. Maurits en Bernhard waren met Beatrix als koningin nog familie in de derde lijn – van Bernhard naar Margriet, dan naar moeder Juliana en de derde lijn terug naar dochter Beatrix – maar met de nieuwe koning komt daar een vierde verticale lijn bij, tussen Beatrix en Willem-Alexander. Wel behoren ze nog altijd tot de koninklijke familie, dit betekent dat ze niet meer in de lijn van de troonopvolging zitten en geen toelage of beveiliging krijgen.

In café Soestdijk, midden in het uitgaanscentrum van Groningen, hangt aan de muur een groepsportret van medewerkers, ergens in de jaren negentig. Rechts vooraan zit prins Maurits, korte broek, biertje in de hand, duidelijk roepend of joelend, net als de anderen op de foto. Achter hem zit, op de schoot van een vrouwelijke collega, zijn latere echtgenote Marilène van den Broek. De liefde tussen die twee is hier,

achter de bar, ontstaan. Ergens midden op de foto is een mysterieuze zwaaiende hand zichtbaar, die toebehoort aan een persoon die zich achter de groep schuilhoudt. Slechts zijn haarlijn en een klein deel van zijn voorhoofd zijn zichtbaar.

De hand en de haarlijn zijn van prins Bernhard jr. Het is een vrolijke, maar ook veelzeggende foto: Maurits die plezier uitstraalt en de voorgrond zoekt, Bernhard die het liefst op de achtergrond staat, onherkenbaar als het kan.

Herman Ensing, een echte Groninger, opent een café in zijn stad, 't Golden Fust. Hij heeft een jongen in dienst die uit Apeldoorn komt en wiens vader huisarts is van de familie Van Vollenhoven. Hij vraagt of zijn vriend Maurits ook in het café kan komen werken. Ensing stemt toe en is al snel gecharmeerd van de vrolijke, charmante barkeeper van koninklijken bloede, die graag een praatje maakt met zijn gasten. Na verloop van tijd verkoopt Ensing zijn kroeg en in 1992 opent hij elders in het centrum een nieuw café. Hij noemt het Soestdijk, naar het paleis van Juliana en Bernhard. De keuze voor deze naam heeft niets te maken met enige bewondering voor het koningshuis en Ensing is ook geen Oranjefanaat. Hij kiest voor 'Soestdijk' vanuit het oogpunt van marketing. Ensing wil zijn menukaart 'koninklijk' maken, met een knipoog naar de naam: een vorstelijke maaltijd, een koninklijke lunch. Het café heeft geen personeel, maar voert een hofhouding. De café-eigenaar krijgt een vorstelijk cadeau als tijdens een sollicitatiedag twee prinses aansluiten in de rij kandidaten. Maurits, die graag weer voor zijn voormalige baas wil werken, heeft zijn jongere broer Bernhard meegenomen, die een baantje zoekt. Zo zijn de jongens op-

gevoed: ze moeten werken voor hun geld. Ensing hoeft niet lang na te denken: twee prinses in de hofhouding van café Soestdijk, dat is een marketingstunt van jewelste. Hij neemt Maurits en Bernhard direct aan.

Waar Ensing niet bij stil heeft gestaan, is dat Bernhard niet zo'n horecatalent is als zijn broer. Al vrij snel is duidelijk dat gastvrijheid en charme niet in de genen zitten van alle Van Vollenhovens. Zo warm en toegankelijk als Maurits achter de bar is, zo gesloten is zijn jongere broer. Hij is niet op zijn plek in het café, waar tot een uur of elf 's avonds wordt gegeten. Daarna gaan de stoelen en tafels aan de kant, zodat midden in het café een dansvloer ontstaat. Maurits voelt de sfeer perfect aan en pakt graag de microfoon om een levenslied te zingen. Als er dames binnenkomen om hem op de foto te zetten, vlucht hij de kast in. Bernhard hoeft nooit te vluchten.

Prinses Margriet en Pieter van Vollenhoven komen ook wel eens langs in het café. Aan de muur hangt nog altijd een niet-geïnde check, uitgeschreven door Margriet.

Als de prinses werken, zijn de beveiligers onopvallend aanwezig in het café, voor zover dat mogelijk is in een studenten kroeg: voor negen uur 's avonds één en daarna twee. De beveiligers kunnen meestal achteroverleunen, maar zeker één keer komt hun aanwezigheid goed van pas. Op een avond komt een opgefokte man het café binnen, die de inhoud van de kassa opeist. Een beveiligers van een van de prinses staat kalm op van zijn stoel, loopt naar de indringer en doet zijn jasje open om zijn vuurwapen te laten zien. En weg is de overvaller.

Een paar jaar later heeft Bernhard in New York minder

geluk, als een straatrover hem zijn gouden Rolex-horloge afhandig maakt. Dan is er geen beveiliging in de buurt.

Onder zijn collega's is Bernhard populairder dan onder de gasten. Hij werkt hard, is serieus en je kunt op hem rekenen. Bernhard gaat, als de dienst erop zit, regelmatig stappen. Vaak duikt hij met zijn clubgenoten het Groninger nachtleven in, maar soms ook met zijn collega's van café Soestdijk. De sport is dan om de beveiligers af te schudden. De prinsen worden daar, naarmate hun studententijd vordert, steeds handiger in.

Alle collega's kijken met genoeg terug op hun tijd bij Soestdijk, dat nog altijd bestaat. Ook de prinsen. In 2018 viert de koninklijke familie Koningsdag in Groningen. Maurits en Marilène onttrekken zich aan de stoet voor een bezoekje aan het café waar ze hebben gewerkt. Ze knuffelen hun oud-collega's, die zich daar hebben verzameld, schudden handen en er ontstaat spontaan een kleine reünie, waarbij even later ook prins Bernhard zich aarzelend aansluit. Hij weet van zichzelf dat hij andere talenten heeft, die hij ook in Groningen ontwikkelt. Ritzen Koeriers is het eerste van een reeks bedrijven die Bernhard in de loop der jaren zal opzetten.

Zijn tijd in Groningen is allesbepalend voor de rest van zijn leven. Hij start hier niet alleen zijn eerste bedrijf, maar ontmoet er ook de liefde van zijn leven, Annette Sekrève, die psychologie studeert en ook lid is van Vindicat. Ze zien elkaar voor het eerst op een studentenfeest. Sekrève is in 1972 geboren in Den Haag, groeit op in Brabant, haalt in 1991 haar diploma aan het Sint-Oelbertgymnasium te Oosterhout en is, zoals alle prinsessen van haar generatie, niet van konink-

lijke komaf. Als ze gaat trouwen is ze personeelsadviseur bij de Gemeentebelastingen Amsterdam. Volgens Dorine Hermans, biografie van Pieter van Vollenhoven, is Beatrix opnieuw niet blij met deze burgerlijke aanwinst voor de koninklijke familie. Van Vollenhoven heeft weliswaar de weg bereid voor burgers aan het hof, maar hij kwam tenminste nog uit een geslacht van patriciërs. De bruid van prins Maurits, Marilène van den Broek, is dochter van een vooraanstaand oud-minister. De vader van Annette Sekrève was kapper en werkt later als sales service manager voor een cosmeticabedrijf. Dat is Beatrix toch echt te min. Maar ze bindt in. Ze begrijpt dat het een belediging is als Bernhard niet dezelfde weg mag bewandelen als zijn broer Maurits. De kinderen van Maurits gebruiken de naam Van Lippe-Biesterfeld Van Vollenhoven, waarin dus ook de familienaam van Bernhard sr. is opgenomen, die anders dreigt uit te sterven. De kinderen van Bernhard jr. gaan door het leven als, kortweg, Van Vollenhoven.

Bernhard en Annette Sekrève kondigen op 11 maart 2000 hun verloving aan, met een bescheiden persconferentie voor Paleis Het Loo. De datum van de aankondiging is onhandig gekozen, want vier dagen eerder is een zakelijke uitglijder van Bernhard in het nieuws gekomen. Het *NOS Journaal* meldt dan dat de jonge ondernemer met zijn bedrijf Ritzen Koeriers een schikking van 12.000 euro heeft moeten treffen met het Openbaar Ministerie, om te ontkomen aan strafvervolging. Het OM heeft een onderzoek ingesteld naar het bedrijf van Bernhard en zijn zakenpartners vanwege fraude met sociale premies. Het is dus logisch dat journalisten tijdens de persconferentie, die in het teken had moeten staan van de

trouwplannen, vragen stellen over deze kwestie. Bernhard, die vooraf flink is getraind door Eef Brouwers, toenmalig directeur-generaal van de Rijksvoorlichtingsdienst (RVD), doet de zaak af als een privékwestie die hij niet verder wil toelichten.

Bernhard jr. vraagt toestemming aan het parlement voor zijn huwelijk, zodat hij in de lijn van troonopvolging kan blijven. ‘Een logische keuze,’ zegt hij op de kennismaking met de pers. ‘Ik doe dit uit respect voor de familie, mijn ouders, grootouders en tante.’ Bernhards trouw aan de familie is groot. Met die loyaliteit is hij opgevoed door zijn ouders, die zelf de trouwe adjudanten zijn van koningin Beatrix.

De toestemming van het parlement komt er en de trouwceremonie vindt op 6 juli 2000 plaats in het Paushuize in Utrecht. Burgemeester Annie Brouwer-Korf fungeert als trouwambtenaar. In haar speech noemt ze het bruidspaar een ‘leuk, jong stel’, dat geniet van werk en het leven ‘op en rond de grachten in Amsterdam, samen met vrienden’. Twee dagen later volgt de inzegening in de Dom, de kerk waar Bernhard ook is gedoopt. Annette gaat voortaan door het leven als ‘prinses Van Oranje-Nassau Van Vollenhoven-Sekrève’. Het is bijzonder: de aangetrouwde burgermeisjes krijgen de titel ‘prinses’, terwijl Pieter van Vollenhoven titelloos door het leven gaat als ‘mr.’ Zijn schoonmoeder Juliana en het kabinet vonden het destijds niet nodig om hem een prinsentitel te geven.

‘We blijven ons leven houden,’ kondigt Bernhard aan tijdens de persconferentie. Ze wonen dan al in Amsterdam, op een woonboot in de Amstel, vlak bij de Magere Brug. Daarna verhuizen ze naar Amsterdam-Zuid, in de buurt van het

Vondelpark. In 2011 koopt het echtpaar voor 2,5 miljoen euro een villa vlak bij het Leidseplein. Het huis ligt aan het water en beschikt over, heel belangrijk voor Bernhard, aanlegsteigers, waar hij zijn boten van zijn eigen bedrijf Waterdream kan aanleggen.

Prins Bernhard en prinses Annette krijgen drie kinderen: Isabella Lily Juliana (2002), Samuel Bernhard Louis (2004) en Benjamin Pieter Floris (2008). De kinderen behoren wel tot de koninklijke familie, maar hebben geen titel. Het doet Bernhard verzuchten dat zijn vader en zijn kinderen geen prins zijn, maar uitgerekend hij wel. De familie leidt een leven zoals zoveel Amsterdammers: hard werken, kinderen naar een school in de stad en als het even kan met z'n allen aan tafel. Het is een gezin van tweeverdieners. Bernhard is in Amsterdam serieus aan het ondernemen en Annette werkt vanaf 2002 tot 2011 in de gehandicaptenzorg bij Cordaan, een grote zorginstelling in Amsterdam die onder meer mensen met verstandelijke beperkingen helpt om zelfstandig te wonen. Dat sluit aan op haar afstudeerscriptie over de geestelijke belasting van het werk in de verstandelijk gehandicaptenzorg.

De keuze voor een leven in Amsterdam is bewust. Ze houden van reuring en wonen dicht bij hun werk. Bovendien kijken Amsterdammers nauwelijks op als een prins voorbijloopt. 'In Amsterdam wonen en werken veel BN'ers. Dan val je niet snel op,' zegt Bernhard. Ook zijn oudere broer Maurits kiest voor Amsterdam.

Bernhard en zijn vrouw verschijnen trouw op Koninginnedag, in het kielzog van Beatrix en later van Willem-Alexander. Een enkele keer kan hij er niet bij zijn wegens ziekte,

zoals in 2009 in Apeldoorn. Dat jaar rijdt een auto in op de optocht waar ook de koninklijke familie deel van uitmaakt. De aanslag kost acht mensen het leven. De koninklijke familie is vanuit een open bus ooggetuige van de aanslag op slechts enkele meters afstand. Mocht de auto de bus dodelijk hebben geraakt, dan zou Bernhard koning van Nederland zijn geweest totdat prinses Amalia, die tijdens die dag met haar zusjes in Het Loo wacht op hun ouders, meerderjarig is. Hij kan daar later wel grapjes over maken, in kleine kring. ‘Kun je het je voorstellen? Was ik bijna geroepen tot het hogere.’

In dit hoofdstuk hebben we geput uit de biografie over Pieter van Vollenhoven, Burger aan het hof, geschreven door Dorine Hermans. We hebben de auteur ook uitvoerig geïnterviewd. Ook hebben we gesproken met mensen die de prinsen in Apeldoorn hebben meegemaakt. De directe familieleden van Bernhard wilden niet meewerken aan dit boek.

De familie heeft wel diverse televisie-interviews gegeven, onder meer in 1992 naar aanleiding van het 25-jarig huwelijk van prinses Margriet en Pieter van Vollenhoven. De ouders en kinderen vertellen daarin veel over het gezinsleven, de opvoeding en de eerste zware jaren van Pieter van Vollenhoven aan het Hof. In 2008 zendt de NOS een documentaire uit over prinses Margriet, die dan 65 jaar is.

Deze beelden zijn terug te vinden in het archief van Beeld en Geluid. Daar zijn ook interviews met Bernhard van Oranje te bekijken of terug te luisteren, net als de perspresentatie van het voorgenomen huwelijk met Annette Sekrève.

Pieter van Vollenhoven heeft op 7 januari 2017 een uitge-

breid interview gegeven aan de Volkskrant, over zijn 50-jarig huwelijk met prinses Margriet.

Ook hebben we voor dit hoofdstuk geput uit interviews die Bernhard heeft gegeven aan NRC Handelsblad, op 28 november 2015 en aan Het Parool, voor de rubriek Op de Klapstoel, op 25 februari 2017. Dat Bernhard niet is vernoemd naar zijn opa, maar naar zijn overgrootvader van moederskant, zegt hij in een interview met Esquire, 16 december 2015.

Het Koninklijk Huisarchief bevat beelden van het huwelijk en daarin is ook de speech van de burgemeester te vinden.

Over de tijd in Groningen hebben we gesproken met oud-studenten en ex-collega's van café Soestdijk. Ook zijn we gastvrij ontvangen in het café, dat inmiddels in handen is van andere eigenaren dan toen. Beelden van Koningsdag in Groningen, waarop de prinsen terugkeren bij café Soestdijk, zijn te zien op internet. De jaarboeken van Vindicat hebben de nodige informatie verschaft over de disputen.

Informatie over de geschiedenis van Paleis Het Loo: www.paleishetloo.nl

Meer over het bedrijf van Pieter van Vollenhoven sr., de opa van Bernhard: www.bingham.nl

De sketches van Wim de Bie en André van Duin als Pieter van Vollenhoven zijn te zien op YouTube.